

Beograd 2023.

edicija SWITCH

Milica Šćepanović

KOLIJEVKA

I DRUGE PRIČE

© Rende books 2023.

urednica

Sladana Novaković

MILICA ŠĆEPANOVIĆ

KOLIJEVKA

I DRUGE PRIČE

edicija SWITCH

Mojoj majci Spaseniji

MRVA SA JEZERINA

Kad dune snažan vjetar obroncima Bjelasice, huk mu se zaplete u krošnje drveća. Zviždeći na kosim livadama, dolovima i visovima, krši i cijepa jelove grane. Jezgro bukovine puca po mrazu, kao srce majci koja se - nikad na to pripremljena - od djeteta rastaje.

Jedna drvena koliba prkosi nadomak jezera. Zaklanjaju je kamenita stijena, brijeg koji se izdiže u njenom zaleđu što ga je priroda izvajala poput kakvog srednjovjekovnog bedema i maleni lug. Porodica ponosnih borova. Najviši među njima, gordi bor-vjetrolomac, ponosno suče svoje brkove. U njegovoj se krošnji i najsnažniji vjetar zavrze, do zemlje ga savije, a on bi mu se brzo oteo i uspravio put neba.

Iz kućice se puši dimnjak. Mlaz graorastog dima vjetar mrsi i otpliće. Odnosi ga i razbija o susjednu liticu ili ga rastjeruje i vitla po nebu. Desi se da ga sabije odakle je iskuljao, pa kod ukućana natjera suze na oči. Uskomešaju se majka i otac, a djevojčica se, trljajući oči, smijehom počne braniti od suza što ih izaziva pogani dimni oblak utekavši glavom bez obzira od nemilosrdnog sjeverca.

Ona je nadasve neobičnog stasa i izgleda. Zovu je Mrva. Nema u cijelom selu, i nadalje u kraljevstvu, nijedne djevojčice, djevojke, žene ili bake koja nosi takvo ime.

Ime joj je dao otac, gledajući je kako kupi mrvice sa stola, poput kakvog vrapčeta na prozoru.

Mrva je u Čarnin i Simonov život došla nenadano, prije nekoliko proljeća. Njih dvoje već bjehu zašli u zrele godine i davno su se pomirili s tim da potomstva neće imati. Cijelo selo je

mislilo da ih obmanjuju kad kažu da je malena prilika došla jednog rosnog jutra, s proljećnim suncem, ne mogavši dovoljno uvjerljivo da objasne zašto su tako sićušnu djevojčicu dobili. Samo je Čarna znala da je vila nagorkinja čula njene želje i da je na rosnoj travi njena suza pomiješana s molitvom udahнула život tom neobičnom biću.

Život sa Mrvom bio je produženo proljeće njihovih života. Ni snijeg više nije bio dosadan, ni mraz nije bio ljut kao ranije. Kiše su dobovale ljepše nego prije, a sunce je sijalo sa dva mjesta, sa neba i otuda otkuda je Mrva dolazila. Mrva je svuda u stopu pratila roditelje, trudevši se da im pomogne. Posjedovala je mudrost koju nemaju druga djeca. Njoj anđeli kazuju, govorila je Čarna. S vremenom su se i ona i Simon navikli na to malo zrnce mudrosti koje je oplemenilo njihov svijet.

Jednog jutra Mrva se nije vratila iz šetnje padinom. Nije bilo uobičajeno da se dugo zadrži dok mati i otac namiruju stoku. Toga jutra izgubio joj se svaki trag. Kao da je u zemlju propala.

Otac je brzo otišao do sela pomišljajući da je poželjela društvo druge djece. Majka je obišla obalu jezera gledajući tragove utisnute u zemlji ili snijegu koji je još opstajao u ostrvcima po osojnim predjelima planine.

Ubrzo su u selu nagađali da ju je neki prolazeći karavan nakon počinka na Šatorištima pokupio i odveo daleko. Na tom mjestu, razapevši svoj bivak, običavaju da se odmaraju razni putnici i pustolovi; jednom se tu čak i sam kralj odmarao.

Majka je ronila suze kraj jezera, neutješna. Plakale su i vile i vilenjaci, zečiči u šumi, domaće životinje na rubovima sela, naročito jaganjci i jarići, koje je Mrva jako voljela, baš kao i oni nju.

S vremena na vrijeme prolomio bi se očev prodorni glas:

Mrvoooo, o Mrvoooo!

Eho se pronosio diljem planine, dalje i još dalje. Tad bi sve životinje iz šume podigle glave put mjesta odakle je odjekivao glas, kao ropac ranjene zvjeri, vapaj izgubljenog u vrtači iz koje nema izlaza, gubeći se u nebeskom plavetnilu iznad gora.

Nada nije napuštala Simona. Uporno je tumarao šumom i dozivao svoju mezimicu. Mislio je da će mu se ona brzo odazvati, radost njihovog doma i božji dar njemu i njegovoj Čarnoj, opet uskočiti u krilo kao onda nakon njihovih dugih godina samovanja u planini.

Dolazio je na jezero, koje se caklilo kao plačno oko njegove djevojčice, i sam plakao tiho pod krošnjom bora, obrisavši s vremena na vrijeme svoje suze maramicom na kojoj je Čarna navezla ptičicu. Sjećao se sa sjetom trena radosti koji nadvisuje sve uspomene na njihove dane uz Mrvu: gledao ih je s druge strane prostorije kroz veo sivkastog dima i plamena sa ognjišta njihovog doma koji je ispunjavala sreća. Njih dvije nadvijene nad vezom, dok joj je majka pokazivala kako da veze.

Čarna je tumarala šumom izgubljena u svom bolu, ali i te kako pribrana da zna koje je deblo obišla, u koju je rupu pogledala, koju pećinu pregledala, u koji zaklon ili zečju jazbinu zavirila. Proljeće je već uveliko okopnilo snijeg na proplancima, potoci su zažuborili, a vjetar smirio svoje uzburkane note. Ptice su s vremena na vrijeme izvodile svoje solo nastupe, ujedajući majku ranjenog srca ljepotom svoje pjesme.

Iznemogla, Čarna bi sjela na obalu jezera, bez glasa, prepustajući se suzama koje su joj lile u potocima.

Prošlo je već nekoliko nedjelja od kada su seljani sproveli hajku po planini, prevrnuvši svaki kutak šume, jaruge i pećine, šance i bogaze. Sad su ona i Simon ostali sami, ne prestajući da tragaju uvalama i kosinama Bjelasice. Čarna se plašila opake Psoglave, koja obitava gore u svojoj nedokučivoj pećini, o kojoj svi pričaju a da niko ne zna tačno gdje je. Toj mrskoj pećinskoj

nemani najslade je bilo meso djevojčica, pričalo se po selima Bjelasice vjekovima. Ako je dopala njenih šaka, završila je u loncu.

Mrvooo, o Mrvoooo!

Potruga je trajala cijelog tog proljeća i ljeta. S jeseni, Čarna i Simon su, držeći se za ruke, sjedjeli nepomično danima na padini odakle se pružao pogled na uvalu gdje su često vidali svoju Mrvu zadubljenu u igri sa životinjama, leptirima, cvijećem; sićušnu, ali živu i okretnu. Njihove suze su se slivale, kotrljale niz kosinu, sustižući suze zečića, vjeverica, medvjedića. Jezerce se punilo četrdeset dana i noći, dok mu nije ponestalo prostora da se širi, a brda pukla kao krčag kad se slomi o stijenje i voda zajedno sa suzama potekla niz padine podno visoravni.

Ogromna bujica je nosila stijenje i busenje, granje i kame-nje, te koritom Svinjače pohrlila prema Kolašinu. Odnijevši sve pred sobom put Tare, Svinjača je promijenila tok, odnijela kuće Kadovića, kompletnu Donju mahaluu.

I danas se, kad puno padaju kiše, zabjelasa vrpca planinske Svinjače, zavijuga zmijolika brazda, ocrtavajući mjesto gdje je bilo njeno nekadašnje korito.

Tamo gdje je gorje u savršenom skladu čuvalo zelene uvale od vjetrova mećavnika, kućice i kolibice prosute poput školjki na čistoj plaži drijemale na padinama zelenih visova u proljeće, odveć trošne ceste brazdale krajolike i vodile krivudavim putem u bijeli svijet, a zimi se nejasno ukazivala prtina uz teško savladivu strminu brda, sad samo stoji pustolina.

Slušajući fijuke sjeverca koji, saplićući se o borove sa čijih grana kao stalaktiti vise ledenice, struje šumom i pustopoljem gdje je nekad lijeno plandovalo jezero, a kraj njega se pušilo Simonovo ognjište, začućete jeku:

Mrvoooo, o Mrvoooo!